

İnsan Hakları Konseyi'nin 32/28 sayılı, 1 Temmuz 2016[2] tarihli Barış Hakkı Bildirgesi kararını kabul etmesini memnuniyetle karşılayarak,

1. İşbu kararın ekinde bulunan Barış Hakkı Bildirgesi'ni *kabul etmekte*;
2. Hükümetleri, Birleşmiş Milletler sistemi dahilindeki ajansları ve örgütleri, hükümetlerarası örgütler ile sivil toplum örgütlerini Bildirge'yi yaygınlaştırmaya ve Bildirge'ye ilişkin evrensel bir saygı ve anlayış geliştirmeye *davet etmekte*;
3. Barış hakkının savunulması hususunu 73. oturumunda "insan haklarının savunulması ve korunması" başlığı altında değerlendirmeyi sürdürmeye karar vermektedir.
4. Genel Toplantı

19 Aralık 2016

EK

Barış Hakkı Bildirgesi

Genel Kurul,

Birleşmiş Milletler Şartı'nda yer alan amaçlar ve ilkeler *doğrultusunda,*

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi,[3] Medeni ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi,⁴ Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi,[4] Viyana Deklarasyonu ve Eylem Planı'nı[5] *anımsatarak,*

Ayrıca Kalkınma Hakkına Dair Bildirge,[6] Birleşmiş Milletler Binyıl Bildirgesi,[7] Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri de dahil olmak üzere Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi[8] ve 2005 Dünya Zirvesi Sonuç Bildirgesi'ni[9] *anımsatarak,*

Ayrıca Toplumların Barış İçinde Yaşama Hazırlanması Bildirgesi,[10] Halkların Barış Hakkı Bildirgesi,[11] Barış Kültürü Bildirgesi ve Eylem Planı[12] ile işbu Bildirge'nin konusuyla ilgili diğer uluslararası araçları *anımsatarak,*

Sömürge Yönetimi Altındaki Ükelere ve Halklara Bağımsızlık Verilmesine İlişkin Bildiri'yi[13] de *anımsatarak,*

Ayrıca Birleşmiş Milletler Şartı uyarınca Devletlerarası Dostane İlişkiler ve İşbirliği'ne dair Uluslararası Hukuk İlkelerine İlişkin Bildirge'nin,^[14] Devletlerin uluslararası ilişkilerinde başka herhangi bir Devletin toprak bütünlüğünü veya siyasi bağımsızlığını tehdit etmekten veya güç kullanmaktan veya Birleşmiş Milletler'in amaçlarından herhangi biriyle çelişen hareketlerden kaçınması gerektiği ilkesini resmi olarak ilan ettiğini; Devletlerin uluslararası anlaşmazlıklarını uluslararası barışı, güvenliği ve adaleti tehlikeye atmaksızın barışçıl yollarla çözmeleri gerektiği ilkesini; Şart uyarınca herhangi bir Devletin yerel yargı yetkisi dahilindeki meselelere müdahale etmeme ödevi bulunduğunu; Şart uyarınca Devletlerin birbiriyle işbirliği yapma ödevi bulunduğunu; eşit haklar ilkesini ve halkların kendi kaderini tayin etme [hakkını]; Devletlerin egemen eşitliği ilkesini; ve Şart uyarınca Devletlerin kendilerine verilen yükümlülükleri iyi niyetle yerine getirmeleri gerektiği ilkesini *anımsatarak*;

Şart'ta belirtildiği üzere bütün Üye Devletlerin uluslararası ilişkilerinde başka herhangi bir Devletin toprak bütünlüğünü veya siyasi bağımsızlığını tehdit etmekten veya güç kullanmaktan veya Birleşmiş Milletler'in amaçlarından herhangi biriyle çelişen hareketlerden kaçınma ve uluslararası anlaşmazlıklarını uluslararası barışı, güvenliği ve adaleti tehlikeye atmaksızın barışçıl yollarla çözmeleri gerektiğine dair yükümlülükleri bulunduğunu *bir kez daha teyit ederek*,

Barış kültürünün daha kapsamlı bir şekilde geliştirilebilmesinin, bütüncül olarak Şart'ta ve Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmeleri'nin⁴ yanısıra Genel Kurul'un 1514 (XV) sayılı ve 14 Aralık 1960 tarihli kararında yer alan Sömürge Yönetimi Altındaki Ülkelere ve Halklara Bağımsızlık Verilmesine İlişkin Bildiri'de de düzenlendiği gibi, sömürge veya başka yabancı egemenliği biçimleri veya dış işgal altında yaşayan halklar da dahil olmak üzere, bütün halkların kendi kaderini tayin hakkının hayata geçirilmesiyle ilişkili olduğunu *tanıyarak*,

Bir Devletin ya da ülkenin ulusal birliği ve toprak bütünlüğü veya siyasi bağımsızlığının kısmen veya tamamen bozulmasına yönelik bütün girişimlerin, Genel Kurul'un 2625 (XXV) sayılı ve 24 Ekim 1970 tarihli kararında yer alan Birleşmiş Milletler Şartı uyarınca Devletlerarası Dostane İlişkiler ve İşbirliğine ilişkin Uluslararası Hukuk İlkeleri Bildirgesi'nde belirtildiği üzere, Şart'ın amaçları ve ilkeleriyle çeliştiğinden *emin olarak*,

Anlaşmazlıkların veya çatışmaların barışçıl yollarla çözülmesinin önemini *teslim ederek*,

Uluslararası Terörizmi Ortadan Kaldırmak İçin Alınacak Önlemlere İlişkin Bildirge'de[15] terör eylemleri, yöntemleri ve uygulamalarının Birleşmiş Milletler'in amaçları ve ilkelerini ağır bir şekilde ihlal ettiğinin ve uluslararası barış ve güvenliği tehdit edebileceğinin, Devletlerarası dostane ilişkileri tehlikeye atabileceğinin, Devletlerin toprak bütünlüğü ile güvenliklerini tehdit edebileceğinin, uluslararası işbirliğini engelleyebileceğinin ve insan hakları, temel özgürlükler ve toplumun demokratik temellerini ortadan kaldırmayı hedefleyebileceğinin ilan edilmiş olduğunu anımsatıp, bütün terör eylemlerini *son derece esefle karşılayarak* ve bütün terör eylemlerinin nedenlerine, ne zaman ve nerede işlendiklerine bakılmaksızın suç teşkil ettiklerini ve haklı görülemeyeceklerini bir kez daha *teyit ederek*,

Terörle mücadelede alınan bütün önlemlerin, Şart'ta düzenlenenlerin yanısıra, uluslararası insan hakları, mülteci hukuku ve insancıl hukuk da dahil olmak üzere uluslararası hukuk uyarınca Devletlerin yükümlülükleriyle uyumlu olması gerektiğini *vurgulayarak*,

Henüz terörizmle ilgili uluslararası araçlara taraf olmayan bütün devletleri öncelikli olarak bunlara taraf olmayı değerlendirmeye *teşvik ederek*,

Herkes için insan haklarının ve hukukun üstünlüğünün savunulması ve korunmasının terörle mücadelede elzem olduğunu *bir kez daha teyit ederek* ve etkili terörle mücadele önlemleri ile insan haklarının korunmasının birbiriyle çelişen hedefler değil, birbirini tamamlayan ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiren hedefler olduğunu tanıyarak,

Şart'ın Giriş bölümünde dile getirildiği üzere, Birleşmiş Milletler halkların gelecek nesillerini savaş felaketinden korumasına ve temel insan haklarına olan inancı, toplumsal gelişmeyi ve daha fazla özgürlükle daha iyi hayat standartlarını savunma ve hoşgörülü davranarak birbiriyle barış içinde iyi komşular olarak yaşama kararlılığını *da bir kez daha teyit ederek*,

Barış ve güvenliğin, kalkınma ve insan haklarının Birleşmiş Milletler sisteminin dayanakları ve kolektif güvenlik ve refahın temelleri olduğunu *anımsatarak* ve gelişme, barış ve güvenlik ile insan haklarının birbiriyle bağlantılı olduklarını ve birbirlerini karşılıklı olarak güçlendirdiklerini *tanıyarak*,

Barışın yalnızca çatışma yokluğu olmadığını, aynı zamanda diyalogun teşvik edildiği, çatışmaların karşılıklı anlayış ve işbirliği ruhuyla çözümlendiği ve sosyoekonomik gelişmenin sağlandığı olumlu ve dinamik bir katılım süreci olduğunu *tanıyarak*,

İnsanlık ailesinin tüm üyelerinin doğuştan varlıklarına özgü bulunan haysiyetle birlikte eşit ve devredilemez haklara sahip olmalarının tanınmasının dünyada özgürlük, adalet ve barışın temeli olduğunu *anımsatarak* ve barışın bütün insanların doğuştan gelen haysiyetlerine dayanan bütün devredilemez haklarını eksiksiz bir şekilde kullanmaları yoluyla savunulabileceğini *tanıyarak*,

Ayrıca herkesin İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde yer alan hakların ve özgürlüklerin eksiksiz bir şekilde hayata geçirilebileceği bir toplumsal ve uluslararası düzene hakkı olduğunu *anımsatarak*,

Ayrıca dünyanın herkes için yoksulluğun ortadan kaldırılması ve sürdürülebilir ekonomik büyüme, sürdürülebilir kalkınma ve küresel refahın savunulmasına olan bağlılığını ve ülke içinde ve ülkelerarası eşitsizliklerin azaltılması gereksinimini *anımsatarak*,

Şart'ın amaçları ve ilkeleri uyarınca silahlı çatışmaların önlenmesinin ve dünya çapında halkların karşı karşıya olduğu birbiriyle bağlantılı güvenlik ve kalkınma zorluklarıyla etkili bir şekilde başa çıkma yolu olarak bir silahlı çatışmaların önlenmesine yönelik bir kültürün savunulmasına bağlılığın önemini *anımsatarak*,

Ayrıca bir ülkenin tam ve eksiksiz kalkınmasının, dünya refahının ve barış davasının kadınların her alanda erkeklerle eşit şartlarda maksimum katılımını şart koştuğunu *anımsatarak*,

Savaşlar insanların zihninde başladığı için barış savunusunun yapılacağı yerin de insan zihni olduğunu *bir kez daha teyit ederek*, anlaşmazlıkların veya çatışmaların barışçıl yollarla çözülmesinin önemini *anımsatarak*,

İnsan hakları ile dinlerin ve inançların çeşitliliğine saygıya dayalı bir hoşgörü ve barış kültürünün her seviyede geliştirilmesi için küresel diyalogun teşvik edilmesine yönelik daha güçlü uluslararası çaba gösterilmesi gerektiğini *anımsatarak*,

Çatışma sonrası durumlarda ulusal mülkiyet ilkesine dayalı kalkınma desteği ve kapasite geliştirme çalışmalarının, barışı rehabilitasyon, yeniden entegrasyon ve uzlaşma yoluyla yeniden tesis etmesi gerektiğini de *anımsatarak*; Birleşmiş Milletler'in küresel barış ve güvenlik arayışıyla gerçekleştirdiği barış yapma, barışı koruma ve barış inşası faaliyetlerinin önemini *tanıyarak*,

Ayrıca barış kültürü ile insanlığın adalet, özgürlük ve barış eğitiminin insan onurunun ayrılmaz bir parçası olduğunu ve bunların bütün ulusların karşılıklı yardım ve ortaklık ruhuyla yerine getirmesi gereken bir ödev olduğunu *anımsatarak*,

Barış kültürünün, Bir Barış Kültürü Bildirgesi'nde tanımlandığı gibi bir dizi değer, tavır, gelenek ve davranış biçimi olduğunu ve bütün bunların barış için elverişli bir ulusal ve uluslararası ortamla teşvik edilmesi gerektiğini *bir kez daha teyit ederek*,

İtidal ve hoşgörünün, barış ve güvenliğin savunulmasına katkıda bulunan değerler olarak önemini *tanıyarak*,

Sivil toplum örgütlerinin barış inşası ve barışın korunması ile barış kültürünün güçlendirilmesine yapabilecekleri önemli katkıları da *tanıyarak*,

Devletlerin, Birleşmiş Milletler sisteminin ve diğer ilgili uluslararası kuruluşların, eğitim ve öğretim yoluyla barış kültürünü güçlendirmeyi ve insan hakları farkındalığını desteklemeyi amaçlayan programlara kaynak ayırmaları gerektiğini *vurgulayarak*,

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Eğitimi Bildirgesi'nin [16](#) barış kültürünün teşvik edilmesine katkısının önemini de *vurgulayarak*,

Karşılıklı güven ve anlayış ortamında kültürlerin çeşitliliğine, hoşgörüye, diyaloga ve işbirliğine saygının, uluslararası barış ve güvenliğin en iyi güvencelerinden olduğunu *anımsatarak*,

Ayrıca hoşgörünün dünyamızdaki zengin kültür çeşitliliğine, ifade biçimlerimize ve insan olma hallerimize saygı, bunları kabul ve takdir etme ile barışı mümkün kılan bir erdem olmasının yanısıra barış kültürünün savunulmasına katkıda bulunduğunu *anımsatarak*,

Ayrıca ulusal veya etnik, dinsel ve dilsel azınlıklara mensup olan kişilerin haklarının toplumun bir bütün halinde kalkınmasının asli unsuru olarak hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik bir çerçevede kesintisiz bir şekilde savunulması ve hayata geçirilmesi, halklar ve Devletler arasındaki dostluğun, işbirliğinin ve barışın güçlendirilmesine katkıda bulunacağını *anımsatarak*,

Bütün ırkçılık, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı ve ilgili hoşgörüsüzlük [biçimlerinin] mağdurlarının; medeni, siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının geliştirilmesi için özel ve olumlu önlemler içerebilecek stratejilerin, programların, politikaların ve uygun yasal düzenlemelerin ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyelerde tasarlanması, teşvik edilmesi ve uygulanması gereksinimini *vurgulayarak*,

İrkçılık, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı ile ırkçılık ve ırk ayrımcılığına varan diğer ilgili hoşgörüsüzlük [biçimlerinin], halklar ve uluslar arasındaki dostane ve barışçıl ilişkiler önünde engel teşkil ettiğini ve silahlı çatışmalar da dahil olmak üzere pek çok ülke içi ve uluslararası çatışmanın temel nedenlerinden olduğunu *tanıyarak*,

Bütün paydaşları barışı savunmanın bir aracı olarak dünyadaki bütün insanlar, halklar ve uluslar arasında hoşgörü, diyalog, işbirliği ve dayanışmanın yüksek önemini tanıyarak faaliyetlerini bu hatlarda yürütmeye *resmen davet ederek* ve bu amaçla bugünkü nesillerin gelecek nesilleri savaş felaketinden esirgemeye yönelik derin bir istekle birlikte hem kendilerinin hem de gelecek nesillerin barış içinde yaşamayı öğrenmelerini güvence altına almaları gerekmektedir,

İlan olunur:

Madde 1

Herkesin barıştan yararlanma hakkı vardır ki bu şekilde bütün insan hakları savunulabilir ve korunabilir, gelişme eksiksiz bir şekilde hayata geçirilebilir.

Madde 2

Devletlerin eşitliğe ve ayrımcılık yapmamaya, adalete ve hukukun üstünlüğüne saygı göstermeleri, hayata geçirmeleri ve teşvik etmeleri; korku ve yokluktan azade [bir şekilde yaşamayı] toplumlar içinde ve arasında barış inşası yolu olarak güvence altına almaları gerekmektedir.

Madde 3

Devletler ve başta Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı [UNESCO] olmak üzere Birleşmiş Milletler ve özel ajansların işbu Bildirge'yi hayata geçirmek üzere uygun sürdürülebilir önlemleri alması gerekmektedir. Uluslararası, bölgesel, ulusal ve yerel örgütler ile sivil toplum işbu Bildirge'yi desteklemeye ve hayata geçirilmesine yardımcı olmaya teşvik edilmektedir.

Madde 4

Uluslararası ve ulusal barış eğitimi kurumları, bütün insanlar arasında hoşgörü, diyalog, işbirliği ve dayanışma ruhunun güçlendirilmesi için teşvik edilmelidir. Bu amaçla Barış Üniversitesi; öğretim, araştırma, lisansüstü eğitim ve bilginin yayılması için çalışarak barış için eğitime yönelik büyük evrensel göreve katkıda bulunmalıdır.

Madde 5

İşbu Bildirge'deki hiçbir husus Birleşmiş Milletler'in amaçları ve ilkelerine aykırı olarak yorumlanmamalıdır. İşbu Bildirge'ye dahil olan hükümlerin Birleşmiş Milletler Şartı, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi³ ve Devletler tarafından onaylanan ilgili uluslararası ve bölgesel araçlar doğrultusunda anlaşılması gerekmektedir.

Halkların Barış Hakkı Bildirgesi

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 39/11 sayılı, 12 Kasım 1984 tarihli kararıyla kabul edilmiştir.

Genel Kurul,

Birleşmiş Milletler'in asli amacının uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması olduğunu bir kez daha teyit ederek,

Birleşmiş Milletler Şartı'nda ifade edilen uluslararası hukukun temel ilkelerini göz önünde bulundurarak,

Bütün halkların ve insanlığın hayatından savaşı bütünüyle çıkarmaya, hepsinden önemlisi dünya çapında bir nükleer felaketi bertaraf etmeye yönelik iradesini ve özelemlerini dile getirerek,

Savaşı bir hayatın ülkelerin maddi refahı, kalkınması ve ilerlemesinin yanısıra Birleşmiş Milletler'in ilan ettiği temel insan hak ve özgürlüklerinin eksiksiz bir şekilde uygulanması için ana uluslararası şart olduğuna kani olarak,

Nükleer çağda Dünya'da kalıcı barışın tesis edilmesinin, insan uygarlığının korunmasının ve insanların hayatta kalmasının ana şartını temsil ettiği bilinciyle,

Halkların barışçıl bir hayat sürdürmesinin sağlanmasının her bir Devletin kutsal görevi olduğunu tanıyarak,

1. Gezegemimiz halklarının kutsal barış hakkına sahip olduklarını resmen ilan eder;
2. Halkların barış hakkının korunması ile bu hakkın uygulanmasını teşvik etmenin her bir Devletin temel yükümlülüğü olduğunu resmen bildirir;
3. Halkların barış hakkını kullanmasının güvenceye alınması, Devletlerin politikalarının başta nükleer savaş tehdidi olmak üzere savaş tehdidini bertaraf etmeye, uluslararası ilişkilerde güç kullanımından vazgeçmeye ve uluslararası anlaşmazlıkları Birleşmiş Milletler Şartı'nı esas alarak barışçıl yollarla çözmeye yönlendirmesini gerektirdiğini vurgular;
4. Bütün Devletleri ve uluslararası örgütleri, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde gerekli tedbirleri alarak halkların barış hakkını hayata geçirmeye destek olmak için ellerinden geleni yapmaya davet eder.

İnsan Hakları Konseyi,

Başta İnsan Hakları Konseyi'nin 32/28 sayılı, 1 Temmuz 2016 tarihli kararı olmak üzere; Genel Kurul, İnsan Hakları Komisyonu ve İnsan Hakları Konseyi tarafından kabul edilen, tüm insan haklarının herkesçe eksiksiz bir şekilde kullanılabilmesinin vazgeçilmez şartı olan barış hakkının ve barışın desteklenmesine ilişkin geçmiş bütün kararları *anımsatarak*,

Genel Kurul'un 71/189 sayılı, 19 Aralık 2016 tarihli kararıyla Barış Hakkı Bildirgesi'ni kabul etmesini *memnuniyetle karşılayarak*,

Devletler ve başta Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı [UNESCO] olmak üzere Birleşmiş Milletler ve özel ajansların Bildirge'yi hayata geçirmek üzere uygun sürdürülebilir önlemleri alması gerektiğini *anımsatarak*,

1. Herkesin barıştan yararlanma hakkı olduğunu ve bu şekilde bütün insan haklarının savunulabilir ve korunabilir, kalkınmanın eksiksiz bir şekilde hayata geçirilebilir olduğunu *anımsatır*,
2. Devletlerin eşitliğe ve ayrımcılık yapmamaya, adalete ve hukukun üstünlüğüne saygı göstermeleri, hayata geçirmeleri ve teşvik etmeleri; korku ve yokluktan azade [bir şekilde yaşamayı] toplumlar içinde ve arasında barış inşası yolu olarak güvence altına almaları gerektiğini *vurgular*,
3. Barışın yalnızca çatışma yokluğu değil aynı zamanda diyalogun teşvik edildiği ve çatışmaların karşılıklı bir anlayış ve işbirliği ruhuyla çözüldüğü ve sosyoekonomik gelişmenin güvence altına alındığı olumlu, dinamik ve katılımcı bir süreç olduğunu *tanır*,
4. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri'nin desteğiyle İnsan Hakları Konseyi'nin 37. ve 38. oturumları arasındaki dönemde, Barış Hakkı Bildirgesi'nin hayata geçirilmesini görüşmek üzere barış hakkına ilişkin yarım günlük bir oturumlararası bir atölye düzenlemeye *karar verir*,
5. Yüksek Komiser'den İnsan Hakları Konseyi'ne 39. oturumunda atölyeye ilişkin özet formunda bir rapor sunmasını *talep eder*,
6. Görüşmeler sırasında dünya çapında bir temsiliyet sağlanabilmesi amacıyla bütün Üye Ülkeleri, özel ajansları ve sivil toplumu atölye tartışmalarına katılmaya *teşvik eder*,
7. Konuyla ilgili tüm yetkinin kendisinde kalmasına *karar verir*.

34. toplantı

22 Haziran 2017